

בבית המשפט העליון

רע"א 7146/13

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: פלוני

נגד

המשיבים: 1. פלונית
2. פלוני (פורמלי)
3. פלוני (פורמלי)
4. פלוני (פורמלי)

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בתל אביב מיום 9.9.13 ברע"א 056275-01-13 שניתן על ידי
השופטת ע' צ'רניאק

תאריך הישיבה: כ"ז באלול התשע"ד (22.09.14)
בשם המבקש: עו"ד צבי ריש; עו"ד ארז אסף; עו"ד יערה פיקר
בשם המשיבה 1: עו"ד קרן בלום; עו"ד מאיה פרנקו
בשם היועץ המשפטי לממשלה: עו"ד ערן בן-ארי

פסק-דין

השופט א' רובינשטיין:

א. הסוגיה שעלתה בתיק זה היא היכן הסמכות העניינית בתביעת פיצויים בפרשה נטענת של אונס עובדת על-ידי ממונים בעבודה (מקום שגם נטענת אחריות שילוחית של המעביד (המשיבה 1)). בעניין זה נחלקו דעותיהם של בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי.

ב. בית משפט השלום סבר, בדונו בבקשת סילוק על הסף שהגישה המשיבה ובה טענה כי הסמכות נתונה לבית הדין לעבודה, שהסמכות בידי בית המשפט האזרחי. במובן המשפטי עסקינן בפרשנות הוראות בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969 ובחוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998. חוק בית הדין לעבודה מיעט (בסעיף 24(א)(1)) מסמכות בית הדין לעבודה תביעות בין עובד למעביד שעילתן בפקודת הנזיקין. החוק למניעת הטרדה מינית הסמיך את בית הדין לעבודה, גם תוך תיקון חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, לדון בתביעות אזרחיות נזיקיות, שעילתן הטרדה מינית המוגדרת בסעיף 3(א), בין השאר, כסחיטה באיומים למעשה מיני ומעשים מגונים, אך לא נכללו ברשימה אונס ובעילה אסורה.

בית משפט השלום הכריע, על רקע ההיסטוריה החקיקתית ודברי מלומדים (א) קמיר, "החוק הישראלי למניעת הטרדה מינית – איפה אנחנו במלאת לו עשור", משפט ועסקים ט' 2009, 9), כי לא היתה כוונה להחיל בהקשר זה תביעות נזיקיות בעבירות חמורות יותר. בית המשפט נדרש גם לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה בפרשת ע"ע 274/06 (ארצי) פלונית נ' אלמוני (שם נידונו עבירות חמורות ממעשים מגונים), וכן לעש"מ 3790/04 מדינת ישראל נ' בן חיים, פ"ד (1) 257 בו דנה השופטת (כתארה אז) ביניש בנושא בעילה אסורה בהסכמה, ונאמר שהיא מקיימת את יסודות העבירה של מעשה מגונה, גם בהקשר משמעותי-מעין-פלילי. בית משפט השלום הבחין בין האמור באלה לבין ענייננו, ופירש את הסמכות על פי לשון החוק כנתינתה, קרי, כי עבירות של בעילה אסורה ואונס אינן נכללות בהגדרת הטרדה מינית, ועל כן הסמכות בבית המשפט האזרחי.

ג. בבית המשפט המחוזי נתהפכה הקערה, ונפסק כי אין להיצמד ללשון החוק אלא לנקוט פרשנות רחבה, שכן עבירות מין חמורות פוגעות בכבודו של אדם ועל כן יש לראות גם אותן בגדרי הטרדה מינית – ועל כן הסמכות ניתנה לבית הדין לעבודה.

ד. מכאן בקשת רשות הערעור, המבקשת להשיב על כנה את החלטת בית משפט השלום, בעוד המשיבה אוחזת בפסק הדין המחוזי. נתבקשה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, ובה נסקרו בהרחבה ההיסטוריה החקיקתית, הפסיקה ודברי מלומדים. עמדת היועץ המשפטי היא כי בעבירות מין חמורות נתונה הסמכות לבתי המשפט האזרחיים. זאת, בין השאר בשל לשון החוק, הקובעת מפורשות את הנכלל בגדר הטרדה מינית, וזאת בהבחנה מהטרדה מינית בגדרי המשמעת, שאונס עשוי להתפרש כצורה קיצונית שלה. שנית בשל מומחיותם של בתי המשפט המחוזיים בתביעות נזיקין, שלגביהן ככלל

אין לבית הדין לעבודה סמכות כאמור למעט חריגים, וכן סמכותם בעבירות מין פליליות חמורות; ועל כן ניתנה הסמכות לבית הדין לעבודה במשורה, קרי, בעניינים שהם ברף הנמוך יותר של פגיעה מינית – עד מעשים מגונים ולא מעבר לכך.

ה. לאחר עיון בכתבי בית הדין ושמיעת הצדדים החלטנו ליתן רשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור ולקבלו. עמדתנו היא כי הסמכות בתביעות נזיקין שעילתן אונס ניתנה לבית המשפט האזרחי. נאמר בתמצית, כי המחוקק בחר בחירה מודעת להגביל את סמכותם של בתי הדין לעבודה להטרדה מינית כפי שהוגדרה בחוק למניעת הטרדה מינית, והרי יכול היה אילו רצה לילך עוד כברת דרך ולהכליל גם עבירות מין חמורות יותר, ולא עשה כן. יש טעם בכך, מעבר ללשונו הברורה של החוק, אף בשל התמחותם של בתי המשפט האזרחיים בנזיקין, נושא שככלל כאמור אינו בסמכות של בית הדין לעבודה. האמירה שובת הלב שלפיה נוכח המגמה לאפשר תביעות בנושאי פגיעה מינית בבית הדין לעבודה יש לפרשה מעבר ללשון החוק, אינה נחוצה לדעתנו במקרה דנא, שכן לא ננעלה כל עיקר דלת בפני המתלוננות (או מתלוננים) על פגיעה מינית חמורה, ודלתי בית המשפט האזרחי פתוחות באופן המאפשר לברר כל תביעה. עוד נוסיף כי – כמובן – אין להסיק מפסק דיננו זה שאין מוטלות על המעביד חובות לנקוט באמצעים אשר יבטיחו סביבת עבודה בטוחה מפני פגיעות מיניות, גם בהתייחס לעבירות חמורות יותר שאינן נופלות לגדרה של הגדרת הטרדה מינית, ועל כן לכאורה גם לא לגדרו של סעיף 7 לחוק. סעיף זה כותרתו "נקיטת אמצעים בידי מעסיקים". אמירתנו זו נובעת מחובתו הכללית של המעביד כלפי עובדים, ועולה בקנה אחד עם סעיף 7, משום שכמות שציין בא כוח המערערת – גם פגיעות מיניות חמורות יותר כורכות בחובן הטרדה מינית, וממילא תלונות שיוסבו על כך לא יושבו ריקם, כך מקל וחומר ובחינת פשיטא.

ו. נוכח כל האמור מקבלים אנו איפוא את הערעור ומחזירים את פסק דינו של בית משפט השלום על כנו; הסמכות בנידון דידן נתונה לו. המשיבה 1 תשלם הוצאות המערערת בסך 15,000 ₪ (כולל).

ניתן היום, כ"ז באלול התשע"ד (22.9.2014).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט